

Suoritti tekemisen

Radio ja televisio toimittavat viihdyttämiseen ohella tärkeää valistustehtävää. Tarkoitetaan erityisesti suomen kielen aseman pönkittämistä. Ainakin Ylen kanavilta tällaista sopii odottaa. Mainoskanavat poukkoilevat milloin minkin maksajan perässä, ja se näkyy jäljestä.

Sen jälkeen kun yleisradioyhtiö uskalsi lopettaa toimittajien valitsemisen poliittisin perustein, taloon on saatu enimmiltään pätevää porukkaa. Onneksi parhaat näyttävät hakeutuvan julkisille kanaville, ja kaupalliset saavat rippeet. Se näkyy jäljessä.

Toimittajien valintaperusteista ensiksi tulee tietysti taito toimittaa eli tehdä juttuja ja sitten esittää niitä. Toimittamisessa taas vahvasta äidinkielen hallinnasta saa eniten ponnistusvoimaa. Enää Ylen toimittajien ei tarvitse välttämättä olla opintonsa keskeyttäneitä humanististen tieteiden junnaajia. Vaikka asiat ovat kääntyneetkin paremmalle tolalle, huomautettavaakin riittää.

Äidinkielemme elää ja kehittyy. Kansa keksii yhtenäen uusia tokaisuja, jotka jäävät elämään. Kielitoimisto yrittää toppuutella, mutta todella nasevat ilmaiset jatkavat kulkuaan suusta suuhun ja päätyvät aikanaan äidinkielen kirjoihin.

Kieleemme tulee myös ulkoa vaikutteita, jotka muotoutuvat meikäläisiksi. Niin pitääkin. Mutta matkitaan myös surkeasti. Ja siinä toimittajat miehittävät kärkisijat. Valitettavasti. Monet englannin sanonnat käännetään sellaisinaan suoraan suomeksi ja sitten niitä toistellaan toistamasta päästyään.

Kuinka usein saammekaan nykyään kuulla ammattilaisen suusta sellaisia kuluneita tarinan täyhteitä kuten pitkässä juoksussa, nähtäväksi jää ja yletöntä sinä-passiivin solkottamista. Voi itku! Kaiken kukkuraksi kielitoimiston asiantuntijakin päivälehdessä kieli-ikkuna-palstalla hairautui taannoin jäämään nähtäväksi.

Suomen kieli vilisee verbejä. Ei tarvitse kertoa, että ulkona on kova sade, kun voi selostaa, että siellä sataa vihmoo kovasti.

Urheilutoimittajat vievät kuitenkin voiton. Taannoisten olympialaisten aikana meille tolkutettiin yhtenäen, kuinka suomalainen urheilija teki hyvän suorituksen, mutta toinen keskittyikin paremmin suorittamiseensa ja vei voiton. Telkkarin ruudussa näkyi kuitenkin selvästi, että se suomalainen suorittamisen asemesta hyppäsikin mäestä tai hiihti vaivalloisesti. Ja jääkiekkokaukalossa moni pelaaja ei saanut koskaan syöttöä, tai kiekko ei mennyt koskaan maaliin.

Pitäisiköhän säätää laki, jolla tapahtuminen ja suorittaminen kiellettäisiin. Hyvään tulokseen pääsee jo, jos jutustaan muistaa poista vähintään puolet suorittamisista ja tapahtumisista.

pajen